

Blogas, nes iš vaikų namų?

Kaip sekasi globėjams ir įtėviams auginti vaikus? Su kokiais džiaugsmais ir iššūkiais jie susiduria? Savo patirtimi dalijasi Lidija – aštuonmečio Nojaus ir penkiametės Luknės (*vardai pakeisti*) mama. Tiksliau, mama vaikai ją vadina, ir ji pati ja jaučiasi, nors juos pagimdė kita moteris.

Tarsi vienas kitam skirti

Po vestuvių Lidija su vyru Raimundu norėjo susilaukti vaikų. Kai kurį laiką nepavyko, lankėsi pas medikus, bet vis tiek atžalų turėti porai nebuvo lemta. „Kurį laiką svarstėme, ar verta įsivaikinti,

kol pagaliau ryžomės. Ir dabar galiu drąsiai pasakyti, kad mums šie vaikai – kaip savi“, – sakė moteris.

Nusprendę įsivaikinti ir pateikę reikiamus dokumentus, Lidija su vyru lankė įtėviams skirtus mokymus. Greitai po to sulaukė pasiūlymo auginti visiškai sveiką trejų metų berniuką iš vaikų namų.

„Aš iš pradžių to nenorėjau, nes galvojome apie mažesnę vaikūtį – atrodė, trimečio charakteris jau susiformavęs ir

bus nelengva jį auklėti. Visgi vyras pasiūlė, kad prieš vaiko atsisakydami galėtume nuvažiuoti ir su juo susipažinti, ir aš sutikau. Kai tik tą mielą šviesiaplaukį berniuką pamačiau, supratau – tai mano vaikas, ir viskas. Ir Nojus tuojau pas mane atėjo, prisiglaudė. Toks jausmas, kad mes buvome vienas kitam skirti“, – atsiminė Lidija penkerių metų senumo įvykius. Jau per antrąjį susitikimą berniukas ją pavadino mama.

Iš karto Nojaus į namus parsivežti negalėjo – jis liko vaikų namuose, kol bus sutvarkyti dokumentai. Procedūros užtruko – tai baigdavosi seniau pristatytos pažymos galiojimo laikas ir prirėkdavo naujos, tai dar kas nors nutikdavo. Būsimi įtėviai Nojų vaikų namuose lankydavo savaitgaliais, o išsiskirti abiem pusėms būdavo labai sunku.

Jau nebe vienturtis

Kai vaikas po kelių mėnesių pagaliau atkeliavo į jų namus, pirmosiomis dienomis visi buvo labai laimingi. Vėliau prasidėjo nelengvas etapas, kai reikėjo vieniems prie kitų priprasti, o berniukas kartais ir ožiukus parodydavo. „Sudėtinga buvo ir dėl to, kad mes su vyru lėti, o Nojus – aktyvus. Bet jis mus išjudino – juk, kai turi vaiką, negali sakyti, kad esi pavargęs, ir savaitgalį gulinėti lovoje“, – sakė moteris.

Keletą metų Nojus augo šeimoje vienas, o šią vasarą prie jo prisijungė sesutė Luknė. Taip, ji yra tikrų tikriausia jo sesė. Kai Nojus augo vaikų namuose, ji buvo likusi su mama. Iš jos vėliau buvo paimta ir perduota globėjai, paskui – vėl gražinta mamai.

Lidija žinojo, kad Nojus turi sesutę, su kuria kartu nė negyveno, ir vis pasidomėdavo jos likimu. Taigi netikėtai sužinojo, kad motina žuvo. Tuomet sužinojo, kad tėtis mergaitės auginti nenori ir ji vėl atiduota globėjai, o toji buvo vyresnio amžiaus ir nemanė, kad galės ilgai rūpintis aktyviu vaiku.

Taigi Lidija su Raimundu ryžosi įsivaikinti ir mergaitę. Tiesa, kol kas dokumentai dar tik tvarkomi ir jie laikomi laikiniais mergaitės globėjais. Lidijai šis statusas nepatinka. Beje, dabar, kol nustatyta globa, jie gauna valstybės išmoką, skiriamą globėjams, o kai mergaitė bus įvaikinta, išmokos nebeliks.

„Kol esu tik vaiko globėja, situacija man atrodo nesaugi – įstatymai mūsų šalyje vis keičiasi, tad teoriškai institucijos vaiką gali ir paimti. O kai įsivaikini, tampa už jį atsakingas kaip už savo“, – sakė Lidija. Pridūrė, kad per Kalėdas labai norėtų vaikus nuvežti į tolimą šalį aplankyti Kalėdų Senelio, bet, kol yra laikomi laikiniais Luknės globėjais, bijo, kad pasienyje gali kilti nesklandumų.

Įteigė, kad jis blogas

Išsikalbėjus pasirodo, kad keblumai, kylantys, norint aplankyti Kalėdų Senelį, – tai tik menki šeimos rūpesčiai, o būta ir gerokai didesnių. Jie kilo, kai Nojus, kuris dabar yra antroklas, pradėjo lankyti mokyklą.

Lidija pasakojo: „Jis yra aktyvus berniukas, bet tokių vaikų daug. Bėdų mokykloje kilo dėl to, kad miestelyje ir mokytoja, ir bendraklasiai žinojo, kad Nojus yra iš vaikų namų, ir pradėjo jį dėl visko kaltinti. Štai kažkas sulaužė spintelę – ir iš karto kaltina jį, nors niekas nieko nematė. Jis man ašarodamas prisiekinėjo, kad nieko tai spintelei nedarė (jis man visada sako tiesą, kad ir kokia ji būtų), bet vis tiek liko kaltas.“

Mamos įsitikinimu, nuolat girdėdamas, koks jis yra blogas, – juk paimtas iš vaikų namų – Nojus išties pradėjo blogai elgtis, muštis su bendraklasiais.

Lidija nuolat buvo kviečiama į mokyklą aiškintis. Be to, berniukas labai norėjo, kad mama mokykloje nuolat būtų šalia jo, – tada elgdavosi gražiai. Būdavo, paskambina mamai ir sako: „Jei tu neateisi į mokyklą, aš mušiuosi.“ O kartą net užsirakino mokyklos tualete ir sakė, kad vaikai jį puolė, nors jis nieko nebuvo padaręs.

Namie Nojus mamos vis klausinėjo: „Ar tu mane myli? Bet kodėl, juk aš – iš vaikų namų.“ Lidija nuolat kartojė, kad jį myli, bet jis vis tiek dėl to nerimavo. Kartą paklausė: „Bet kodėl tu mane gini, juk aš – blogas vaikas?“

Dėl vaiko metė darbą

Būtent tada, pamačiusi, kiek jos dėmesio reikia vaikui, ir viską aptarusi su vyru, Lidija ryžosi mesti darbą ir atsidėjo vien šeimai.

Be to, kad vaikas jaustųsi geriau, nusprendė pakeisti mokyklą. Bet istorija kartojosi: ir kitoje nedidelio miestelio mokykloje visi žinojo apie vaiko kilmę, ir ten visi jį, nė nesusipažinę, laikė blogiuku...

Tėvai ryžosi permainoms dar kartą ir nuo šio rugsėjo leido berniuką į kito

Namie Nojus mamos vis klausinėjo: „Ar tu mane myli? Bet kodėl, juk aš – iš vaikų namų.“

◀ miestelio mokyklą, į kurią kasdien jį vežioja. Situacija pastebimai pagerėjo. Tiesa, mokytoja buvo pasikvietusi mamą į mokyklą pasišnekėti apie Nojus elgesį.

Kai Lidija prisipažino, kad berniukas įvaikintas, mokytoja pasakė jai kažką panašaus ir įtarusi, nes jis jai sakė, jog yra blogas. Ji panašų auklėtinį jau buvo turėjusi ir žino, kaip panašiais atvejais elgtis. Mama sakė: „Tai mokytojai esu labai dėkinga, nes matau, kad ji vaiku rūpinasi.“

Be to, berniukas lankosi pas psichologą,

ir tie apsilankymai tikrai naudingi.

Taigi Nojus dabar į mokyklą keliauja noriai ir didesnių problemų jam nekyla. Visgi jis dar jaučia nuoskaudą dėl to, jog kitus vaikus tėvai augino, o jo – ne.

Berniukas – mamos, dukrytė – tėčio

Į mokyklos, kurią lanko Nojus, priešmokyklinę grupę keliauja ir jo sesutė Luknė. Mergaitė kartais bando išsireikalauti to, ko nori, garsiai rėkdama, bet jos mokytoja moka su ja sutarti.

Lidija sakė: „Matau, kad labai daug priklauso nuo mokytojo. Esu girdėjusi, kad ir kitiems įvaikintiems vaikams kartais mokyklose kyla sunkumų. Patarčiau jų tėviams nebijoti klasę ar mokyklą keisti – situacija tikrai gali pagerėti.“

Naujo darbo ieškotis Lidija šiuo metu negalėtų – juk kasdien per pietus turi sūnų pasiimti iš mokyklos, o tada kasdien veža jį į kokią nors būrelį – aktyviam berniukui labai naudinga pasportuoti.

Vakare, kai iš priešmokyklinės grupės tėtis parveža Luknę, visi kartu pavakarienauja, pasišneka, ir mama su Nojumi sėda ruošti pamokų. Tėtis tuo metu užsiima su Lukne, jis ją ir užmigdo. „Mūsų šeimoje natūraliai susiklostė taip, kad sūnus labiau nori būti su manimi, o dukra – su tėčiu. Luknė su juo nori ir valgyti, ir žaisti, ir paslaptis patiki jam, o ne man“, – pasakojo moteris.

Nė karto nesigailėjo, kad įsivaikino

Dar mama pasidžiaugia tuo, kad broliukas ir sesutė gražiai susidraugavo. Berniukas ir seniau vis prašydavo: „Noriu sesutės, noriu sesutės“, bet kai ji atsirado namie, pradžioje buvo nepatenkintas – juk pajuto, kad jai tenka daug suaugusiųjų dėmesio, kad reikia dalytis žaislais. Netgi prašė: „Išvežkite ją iš čia.“ Visgi laikui bėgant vaikai susidraugavo ir vienas be kito nebegali, nors kartais ir susipyksta. Beje, kai jie neklauso, mama tiesiog pasako, kad pyksta, ir išeina į kitą kambarį, o jie netrukus ateina atsiprašyti.

Sesė labai daug iš vyresniojo brolio išmoksta. Pavyzdžiui, atvykusi į naujus namus ji nevertavo žodžių „labas“, „ačiū“ ar „atsiprašau“, bet iš broliuko juos labai greitai perėmė.

Lidija sakė: „Nors auginti vaikus nėra paprasta, nė karto nesigailėjau, kad ryžomės įsivaikinti.“

Ji kartais net pagalvoja apie tai, kad galėtų tapti budinčiąja globėja, – rastų galimybę kartu su mažesniu vaiku paimti sūnų iš mokyklos ir nuvežti į būrelius. Ir meilės užtekėtų visiems.

Kartais ji išgirsta žmonių įtarimų, kad vaikais rūpinasi dėl pinigų, tačiau tai – visiškai absurdas. Juk už įvaikintus vaikus tėviai gauna tuos pačius nedidelius vadinamuosius vaiko pinigus, kaip ir visi kiti tėvai, o ir globėjų pajamos ne kažin kokios. Tie, kuriems atrodo, kad globėjai iš globos pelnosi, galėtų patys jos imtis.

Lidija įsitikinusi, kad žmonės, kurie galvoja apie globą ar įvaikinimą, turi jausti meilę visiems vaikams. Štai jai, kai nueina į sūnaus mokyklą, visi vaikai atrodo mieli, taip ir norisi juos paglostyti. O jeigu vaikai nekelia susižavėjimo, tai ir įsivaikinus gali pritrūkti kantrybės.

♦♦♦

Nuo 2004 m. organizacija SOTAS Vilniuje teikia nuolatinę nemokamą pagalbą esamiems ir būsimiems globėjams bei tėviams. Taip pat SOTAS planuoja organizuoti mokyklose paskaitas, konsultacijas tėvams ir mokytojams, kaip sutarti su vaikais, kažkada netekusiais savo tikrųjų tėvų.

Organizacija SOTAS priklauso Krikščioniškų socialinių iniciatyvų forumui.

